

Arkivsaksnr.:

2022/3831

Dokumentdato:

09.03.2022

Styre:

Universitetsstyret

Styresak:

31/22

Møtedato:

17.03.2021

Håndtering av krigen i Ukraina og sanksjoner mot Russland

Saken gjelder:

25. februar invaderte Russland Ukraina. Universitetet i Bergen støtter helhjertet regjeringens fordømmelse av Russlands invasjon av Ukraina, og har iverksatt en rekke tiltak for å støtte våre ukrainske studenter og ansatte. UiB har etablert en egen ressurside for ansatte og studenter om universitetets håndtering av krigen i Ukraina.

2. mars mobiliserte universitetssamfunnet sin kunnskapsberedskap, og UiB gjennomførte sammen med Studentersamfunnet et temamøte om krigen i Ukraina.

Regjeringen innførte 4. mars sanksjoner mot forsknings- og undervisningssamarbeid med Russland. I denne saken orienteres det om universitetets håndtering av disse sanksjonene og hvordan russiske og hviterussiske ansatte og studenter, og samarbeidspartnere følges opp.

Forslag til vedtak:

Styret tar saken til orientering

Robert Rastad
universitetsdirektør

09.03.2022/Tove Steinsland/Christen Soleim(avdelingsdirektør)

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Brev fra Kunnskapsdepartementet - Informasjon om konsekvenser av krigen i Ukraina for høyere utdannings- og forskningssektoren

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:

Møtedato:
17.03.2021

Arkivsaksnr.:
2022/3831

Håndtering av krigen i Ukraina og sanksjoner mot Russland

Bakgrunn

25. februar invaderte Russland Ukraina. Universitetet i Bergen støtter helhjertet regjeringens fordømmelse av Russlands invasjon av Ukraina, og har iverksatt en rekke tiltak for å støtte våre ukrainske studenter og ansatte. De ukrainske studentene har også etablert sin egen studentforening ved UiB.

Regjeringen innførte 4. mars [sanksjoner](#) mot forskning og utdanningssamarbeid med Russland, noe som også får konsekvenser for UiB. Som hovedregel skal alle institusjonelle avtaler mellom norske og russiske forsknings- og utdanningsinstitusjoner legges på is. Det er samtidig ønskelig at forskere kan fortsette å ha kontakt med hverandre over landegrensene (såkalt forsker-til-forsker-samarbeid). Studenter og ansatte fra Russland skal også ivaretas. De har ikke ansvar for krigshandlinger iverksatt av styresmaktene.

Regjeringen legger vekt på at det er viktig at ansatte og studenter fra både Ukraina og Russland skal ivaretas på best mulig vis i lys av krigshandlingene og sanksjonene.

UiB har etablert en egen ressurside for ansatte og studenter om universitetets håndtering av krigen i Ukraina.

2. mars mobiliserte universitetssamfunnet sin kunnskapsberedskap om krigen i Ukraina og gjennomførte sammen med Studentersamfunnet et [temamøte](#) om krigen i Ukraina. Møtet samlet om lag 150 deltakere blant studenter og ansatte, og det er sett på strømming i overkant av 900 ganger.

Oppfølging av ukrainske studenter og ansatte ved UiB

UiB har 18 studenter, 6 ph.d. stipendiater og 13 ansatte fra Ukraina. Vi har fra krigsutbruddet hatt tett dialog med ukrainske studenter og ansatte ved UiB for å bistå dem med å håndtere den ekstremt vanskelige situasjonen. Universitetsledelsen har invitert til egne møter med henholdsvis studenter og ansatte og iverksatt en rekke oppfølgingstiltak:

- Alle studenter og ansatte skal ha trygghet for at de får opphold i Norge så lenge det ikke er trygt å returnere til Ukraina.
- Studenter vil få tilbud om permanent studierett og økonomisk bistand ved behov.
- Ansatte vil få forlenget sine arbeidsavtaler.
- Studenter og ansatte er tilbudt gratis helsehjelp gjennom Sammen og Klinikk for krisepsykologi.
- UiB støtter drift av den ukrainske studentorganisasjonen og vil legge til rette for ulike tiltak for å fremme deres arbeid.
- Det er etablert et eget kontaktpunkt mot Internasjonalt senter som løpende vil bistå dem med det de måtte ha av utfordringer.

Regjeringen fryser forsknings- og utdannings samarbeidet med Russland

Regjeringen har iverksatt følgende tiltak:

- Kunnskapsdepartementet og underliggende etater suspenderer all dialog med russiske myndigheter.
- Forskningsrådets fellesutlysning med Russland stoppes.
- Den norsk-russiske utdanningsavtalen suspenderes.
- Den ferdigforhandlede forskningsavtalen med Russland legges på is.
- Som hovedregel skal alle avtaler mellom norske og russiske institusjoner legges på is. Institusjonene kan velge å opprettholde avtaler, men det skal gjøres en grundig vurdering i hvert enkelt tilfelle.
- Eventuelle avtaler og samarbeid innenfor atomberedskap og fiskeri- og ressursforvaltning skal inntil videre fortsette som før.
- Det er samtidig ønskelig at forskere kan fortsette å ha kontakt med hverandre over landegrensene (såkalt forsker-til-forsker-samarbeid).

Regjeringen vil også vurdere om det er behov for å stramme ytterligere inn. UiB følger særlig tett med på diskusjonene som foregår i Brussel om hvilke konsekvenser dette vil få for russisk deltagelse i Erasmus+ og Horisont Europa.

Ved UiB gjennomgår nå universitetsledelsen sammen med fakultetene hvilke konsekvenser sanksjonene har for eksisterende samarbeid. Universitetsledelsen kontakter sine russiske samarbeidspartnere og uttrykker en tydelig fordømmelse av krigshandlingene og bedt om at det blir gjort kjent blant deres ansatte og studenter. Vi har også uttrykt klare forventninger om at ansatte og studenter må ha full ytringsfrihet og akademisk frihet i dialog og debatt om krigshandlingene.

Oppfølging av russiske studenter og ansatte ved UiB

UiB har 32 ansatte, 26 studenter og 10 ph.d. stipendiater fra Russland. Universitetsledelsen har etablert dialog med våre russiske og hviterussiske ansatte og studenter, og er også bekymret for den vanskelige situasjonen disse befinner seg i. Russiske studenter og ansatte har ikke ansvar for styresmaktene i Russland sine krigshandlinger.

Universitetsledelsen har hatt egne møter med både ansatte og studenter og de tilbudt helsehjelp og russiske studenter er gitt garantier om bistand hvis manglende muligheter til kontakt med hjemlandet fører til behov for økonomisk bistand eller annen oppfølging.

Enkelte av de russiske studentene har et umiddelbart behov for økonomisk støtte fordi de er avskåret fra transaksjoner fra sin bankkonto i hjemlandet etter sanksjonene mot Russland, og har derfor ikke penger til livets opphold. Dette er studenter som er ved UiB på semesterutveksling, og som ikke har mulighet til å åpne norsk bankkonto. I påvente av nasjonale ordninger, løser UiB dette med umiddelbart å gi ut lån til de som trenger det, ved hjelp av kronekort med ukentlig påfyll. For de studentene som bor i studentsamskipnadens (Sammen) boliger, og som også har betalingsproblemer, fryser Sammen midlertidig husleien.

UiB vil i et brev til Kunnskapsdepartementet anmode om at ansvaret for økonomisk støtte til denne gruppen studenter flyttes over på nasjonalt nivå, og at Lånekassen involveres for å dekke behovene. Også utfordringene knyttet til å åpne norsk bankkonto for studenter som er på korttidsopphold bør vurderes.

Utdanning

UiB studenter i Russland våren 2022

Det er fire UiB-studenter i St. Petersburg som følges opp tett. Tre av studentene returnerer nå til Norge. Ved avbrudd og retur til Norge vil UiB tilrettelegge så de opprettholder studieprogresjonen, og følge opp studentene slik at de ikke påføres økonomiske tap ved evakuering som følge av en force majeure situasjon.

UiB studenter nominert til Russland høsten 2022

Det er syv studenter som planlegger utvekslingsopphold i Russland til høsten. Studentene vil få tilbud om nye alternativer i andre land.

Russiske studenter ved UiB våren 2022

Totalt 26 russiske studenter studerer ved UiB i vår. Av disse er fire utvekslingsstudenter og resten er hovedsakelig gradsstudenter, men også noen er på årsstudier og enkeltemner. Alle studentene er selvfinansierte. På grunn av de økonomiske sanksjonene kan denne gruppen få betalingsproblemer for livsopphold og vanskeligheter med å dokumentere økonomiske krav for oppholdstillatelse.

Russiske studenter høsten 2022

UiB mottar årlig omtrent 30-40 studenter fra Russland. Høsten 2022 er det finansiert 12 plasser på utvekslingsprogrammet RUSSUT, og UiB nominerer tre innreisende North2North studenter fra Russland som nå ikke vil kunne komme til Norge. Opptak av innreisende utvekslingsstudenter på institusjonsavtaler har enda ikke startet.

Opptak av nye gradsstudenter pågår nå. Her har UiB 10 søkere fra Russland, to fra Hviterussland og fem fra Ukraina til behandling hos fakultetene for opptak på internasjonal mastergrad.

Regjeringen jobber også med å hjelpe ukrainske og russiske studenter som er i Norge. Kunnskapsdepartementet har bedt universitetene om å melde inn konkrete utfordringer som disse studentene har eller som de ser for seg at vil dukke opp fremover, og UiB er nå i gang med å kartlegge aktuelle problemstillinger. Justisdepartementet har allerede avklart at alle ukrainske studenter i Norge inntil videre er fritatt fra returplikten hvis oppholdstillatelsen deres er i ferd med å gå ut.

Forskning

UiB leder i dag fem aktive forskningsprosjekter med russiske partnere som er finansiert av Forskningsrådet. I tillegg er UiB partner i to EU-prosjekter under Horisont 2020. Disse to prosjektene ledes fra Tyskland og Finland, men har med russiske partnere. Det er ingen aktive prosjekter med Hviterussland. Fakultet og institutt arbeider nå med å følge regjeringens sanksjoner, men slik at det ikke skal ramme forsker-til-forsker-samarbeid.

UiB vil invitere BOTT-universitetene med på et initiativ hvor vi sammen med norsk UD og organisasjonen [Institute for International Education](#), som driver Scholar Rescue Fund (IIE-SRF), kan tilby et antall ukrainske forskere midlertidige stillinger ved norske universiteter. IIE er en organisasjon, som ble opprettet i 1919 for å fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og de driver flere programmer som er helt eller delvis finansiert av US State Department (det amerikanske utenriksdepartementet), bl.a. Fulbright programmet. I

porteføljen er også Scholar Rescue Fund (SRF). Det er et amerikansk fond som organiserer, finansierer og støtter opphold for truede akademikere og akademikere på flukt ved å inngå partnerskap med utdannings- og forskningsinstitusjoner rundt om i hele verden. De har siden opprettelsen av programmet i 2002 gitt beskyttelse til 976 akademikere fra 60 land i partnerskap med 442 vertsinstitusjoner i 51 land. Programmet fungerer ved at truede akademikere og akademikere på flukt kan registrere seg hos IIE-SRF og søke om 1-årige stipender på opptil 25.000 USD til midlertidige stillinger ved vertsinstitusjoner (stipendene kan forlenges med ytterligere 25.000 USD for inntil et år til). IIE-SRF foretar en bakgrunnsjekk og vurderer så graden av trussel som den enkelte akademiker er utsatt for, sjekker papirer og om de faller innenfor kriteriene for å få stipend. Hvis det er tilfelle, vil de bli gitt et stipend og prosessen med å finne en match ved en vertsinstitusjon går så i gang. En eventuell vertsinstitusjon vil måtte tilveiebringe mellomværende mellom lønnen for den midlertidige stillingen og stipendet fra IIE-SRF. UiB har også sondert uformelt med norsk UD om det er mulig for departementet å matche stipendene som vil komme fra IIE-SRF.

Kommunikasjon

Krigen i Ukraina medfører et informasjonsbehov både i samfunnet og for UiBs ansatte og studenter. Ved UiB etablerte vi en [infoside](#) 1.mars. Formålet med denne er på en oversiktlig og lett tilgjengelig måte å samle informasjon, lenker til ressurser og vise til tilgjengelige støttetilbud for ansatte og studenter. Siden oppdateres fortløpende i tråd med situasjonen og tilbud.

Kunnskapsformidling er et sentralt samfunnsoppdrag for UiB, og vi har en rekke fagfolk som bidrar ut ifra sine fagfelt til å belyse ulike aspekter knyttet til krigen i Ukraina og følgene av den. Fagfolk fra ulike fakultet har stilt opp og sagt seg villige til å stå på en [ekspertliste](#) for å kunne bidra med sin kunnskap. Listen ble publisert før invasjonen startet og har vært utvidet fortløpende og teller nå 28 navn. Listen er sendt til media i flere omganger etter hvert som den har blitt oppdatert. Vi ser stor etterspørsel og det er positivt at våre forskere har kunnet bidra med å dele kunnskap fra sine fagfelt med samfunnet.

UiB har valgt å tydelig vise solidaritet med Ukraina gjennom blant annet [rektors blogg](#), sosiale medier, ved å heise det ukrainske flagget på Museplass 1 og ved å lyssette Universitetsmuseet i det ukrainske flaggets farger.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Universitetet i Bergen slutter helhjertet opp om regjeringens fordømmelse av krigen i Ukraina og sanksjoner mot Russland. Vi arbeider intensivt med å støtte våre ukrainske studenter og ansatte, men er også opptatt av å ivareta våre russiske studenter og ansatte som er uskyldig rammet av det russiske regimets krigshandlinger. Vi skal også vise klokskap og omsorg i møte med dem.

Det er et lederansvar å følge opp studenter og ansatte som er berørt av krigshandlingene og HR-avdelingen arrangerer eget webinar for ledere i hvordan følge opp ukrainske, russiske og hviterussiske ansatte og studenter.

I denne første fasen er det viktig at universitetet gjør alt vi kan for å gi konkret, praktisk og moralsk støtte til de berørte studentene og ansatte. Men UiB forbereder seg også på at dette kan bli en langvarig situasjon der vi må legge til rette for å ta imot flere flyktninger fra Ukraina som får studentstatus og ukrainske forskere som er på flukt. Vi vil arbeide for å koordinere oss nasjonalt og med støtte fra internasjonale organisasjoner for å arbeide med langsiktige

tiltak. UiB vil også ta ansvar i en akademisk dugnad overfor universitetene i Ukraina når krigen er over.

Vi vil ivareta en løpende dialog med ukrainske studenter og ansatte, og med russiske studenter og ansatte, for å sikre at vi fanger opp endrede behov ettersom situasjonen utvikler seg.

Det viktigste universitetet kan bidra med er likevel kunnskapsberedskapen som våre fagmiljøer representerer og som ble dokumentert på temamøte om krigen i Ukraina 2. mars. UiB vil følge opp med flere arrangement og aktiviteter som gir faglige perspektiver på denne historiske krisen.

09.03.2022/Tove Steinsland/Christen Soleim (Avdelingsdirektør)

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1279-1

5. mars 2022

Informasjon om konsekvenser av krigen i Ukraina for høyere utdannings- og forskningssektoren

Vi viser til møtet med representanter for høyere utdannings- og forskningssektoren tirsdag 1. mars 2022. Krigen i Ukraina og russiske myndigheters angrep på en selvstendig stat i Europa får konsekvenser også for høyere utdannings- og forskningssektoren i Norge.

Med noen få unntak stilles alt bilateralt samarbeid mellom norske og russiske myndigheter i bero, og kun de kritiske delene av samarbeidet opprettholdes. Dette innebærer at Kunnskapsdepartementet suspenderer vår dialog med russiske myndigheter, og det samme gjelder våre underliggende etater. Samtidig er det viktig å ivareta kunnskapssamarbeid på tvers av landegrenser som en åpen kommunikasjonskanal også i tider der bilaterale relasjoner er kjølige.

Dette betyr at regjeringen suspenderer den gjeldende norsk-russiske utdanningsavtalen inntil videre, og i samråd med næringsministeren er det besluttet at den fremforhandlede forskningsavtalen med Russland legges på is. Forskningsrådets fellesutlysning med Russland stoppes. I programmene INTPART og UTFORSK, som administreres av henholdsvis Norges forskningsråd og HK-dir, vil det ikke være mulig å søke om prosjekter med russiske partnere i denne utlysningsrunden.

Regjeringen innfører ikke en akademisk boikott av Russland, men som hovedregel bør alle institusjonelle avtaler mellom norske og russiske institusjoner og institutter legges på is. Eventuelt forskningssamarbeid knyttet til atomberedskap og fiskeri- og ressursforvaltning skal fortsette som før inntil videre. Departementet ber om å bli orientert om slikt eventuelt samarbeid. Institusjonene kan også velge å opprettholde avtaler de av særskilte grunner mener bør videreføres. Forsker-til-forsker-samarbeid bør videreføres såfremt institusjonene

Postadresse
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Kontoradresse
Kirkeg. 18
www.kd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
872 417 842

Avdeling

Saksbehandler
Trude Jacobsen
Nytun
22 24 74 74

og instituttene anser det forsvarlig. Departementet overlater til sektoren å trekke grensene mellom institusjonelt samarbeid og forsker-til-forsker-samarbeid.

Det er mange ukrainske, russiske og hviterussiske studenter og ansatte i høyere utdannings- og forskningssektoren. De skal alle ivaretas på best mulig måte, og vi ber om at institusjonene har stor oppmerksomhet på dette.

Sanksjonene og tiltakene som regjeringen og departementet iverksetter, retter seg mot russiske myndigheter. Russiske borgere i Norge skal ikke på noe vis holdes til ansvar for det russiske myndigheter nå har gjort, og de skal oppleve at det er trygt å studere og jobbe ved norske universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Dessverre har departementet mottatt rapporter om at russiske studenter og ansatte i sektoren har blitt utsatt for hets. Kunnskapsdepartementet tar selvsagt sterk avstand fra alle former for hets og ber institusjonene ha særlig oppmerksomhet på dette.

Regjeringen jobber med tiltak for ivaretagelse av studenter i Norge fra de berørte landene. Vi jobber med å sette opp et stipendprogram så snart som mulig, men ber om forståelse for at det vil ta litt tid. Hvis det oppstår helt prekære behov de nærmeste dagene, må det løses lokalt.

For å spre informasjonen om disse føringene så raskt som mulig oppfordrer vi institusjonene til å dele dette brevet med alle ansatte.

Bestilling av informasjon fra universiteter og høyskoler om kapasitet til å ta imot ukrainske flyktninger

Situasjonen innebærer at det kan komme en betydelig flyktningstrøm fra Ukraina. Kunnskapsdepartementet ønsker at universitetene og høyskolene skal bidra og tilby studier til flyktninger som kan komme til Norge i tiden fremover. Vi ønsker også at ukrainske forskere og akademikere skal kunne få arbeid ved norske UH-institusjoner. Vi opplever at det er stor vilje i sektoren til dette. Som ledd i forberedelsene, ber vi om kortfattet informasjon om følgende:

- Institusjonens kapasitet til å imot studenter
 - Ledige studieplasser
 - Øvrig kapasitet
- Institusjonens kapasitet i dag og potensial for hurtig oppskalering på engelskspråklige bachelor- og mastergradsutdanninger
- Institusjonens kapasitet i dag og potensial for hurtig oppskalering av norskopplæringstilbud for utlendinger
- Vi ber også om at institusjonene melder inn forhold det er behov for at departementer eller andre myndighetsorganer tilrettelegger for, for at institusjonene skal kunne ta imot flyktninger på en mest mulig effektiv måte.

Bestilling av informasjon om utfordringer for ukrainske, russiske og hviterussiske studenter og ansatte som allerede befinner seg i Norge

KD ber om innspill om utfordringer institusjonene allerede er kjent med eller tror at kan dukke opp i forbindelse med ukrainske, russiske og hviterussiske studenter og ansatte ved institusjonene deres, og som ikke kan løses lokalt.

Dersom det er mulig, er det også ønskelig med en tilbakemelding på antall studenter fra Ukraina, Russland og Hviterussland som befinner seg her i studieøyemed, altså ikke varig bosatt i Norge.

Vi ber om at institusjonene oppnevner **kontaktpersoner** som departementet kan forholde seg til framover.

Innspillene sendes til postmottak@kd.dep.no snarest og innen utgangen av **torsdag 10. mars**.

Med hilsen

Maria Tagmatarchi Storeng (e.f.)
ekspedisjonssjef

Trude Jacobsen Nytun
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer